



Vragen en Antwoorden

Regeling vergunningverlening windenergie op zee kavels III en IV Hollandse Kust (zuid)

Windenergiegebied Hollandse Kust (zuid), kavels III en IV

Finale versie, 28 februari 2019

Let op: wanneer er sprake is van onvolkomenheden of onjuistheden of wanneer verschillende interpretaties mogelijk zijn, is de regelgeving leidend.

Organisatie		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Mag de aanvrager een bv of nv in oprichting zijn en mag dit zonder KvK-nummer?	De onderneming die aanvraagt mag ook een bv of nv in oprichting zijn, mits deze is ingeschreven in het handelsregister. Een KvK-nummer is daarom verplicht. Ook is het verplicht om de bv of nv direct na eventuele toewijzing van de vergunning op te richten (de oprichtingsakte moet dan notarieel verleden zijn en de inschrijving in het handelsregister moet compleet zijn).
2	Mag een onderneming deelnemen in meerdere consortia?	Ja, een onderneming mag deelnemen in meerdere consortia.
3	Mogen van een moederonderneming meerdere dochterondernemingen een aanvraag indienen?	Ja, van een moederonderneming mogen meerdere dochterondernemingen een aanvraag indienen.
4	In de Regeling is opgenomen dat bij het bepalen van de omvang van het eigen vermogen van de aanvrager het eigen vermogen van de moederonderneming mag worden meegerekend. De moederonderneming dient hier echter wel schriftelijk mee in te stemmen. Is er een sjabloon beschikbaar voor deze instemming? Zijn er eisen gesteld aan de instemmingsverklaring?	Er wordt geen sjabloon beschikbaar gesteld. De instemmingsverklaring is vormvrij. Wel moet duidelijk zijn dat de moederonderneming er mee instemt en dat de instemming is getekend door een daartoe bevoegd persoon.

Communicatie		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Wat maakt RVO.nl openbaar over de rangschikking(en) en winnaar(s)?	RVO.nl zal achteraf besluiten of en welke informatie over de rangschikking(en) openbaar gemaakt wordt. NB: Op basis van een rechterlijke uitspraak kan RVO.nl alsnog gehouden zijn tot openbaarmaking.
2	Worden de investeringsbedragen die in het exploitatieoverzicht moeten worden weergegeven openbaar gemaakt?	De investeringsbedragen die genoemd worden in het exploitatieoverzicht zullen niet uit eigen beweging door RVO.nl openbaar gemaakt worden. Wel kan RVO.nl op basis van een rechterlijke uitspraak gehouden zijn tot openbaarmaking van de gegevens.



3	Hoe kunnen belangstellenden op de hoogte blijven van actuele informatie?	<p>U bent zelf verantwoordelijk voor het op de hoogte blijven van de meest actuele informatie. Op www.rvo.nl/windenergie-op-zee vindt u de meest actuele informatie over de Regeling. Op offshorewind.rvo.nl vindt u alle beschikbare gegevens over de locatieonderzoeken. Op https://www.mijnrvo.nl/ vindt u alle informatie voor het indienen van uw aanvraag.</p> <p>U kunt zich aanmelden voor de Wind Op Zee nieuwsbrief. Daarin wordt informatie gegeven over bijeenkomsten en onderzoeken en dergelijke. Deze nieuwsbrief verschijnt niet regelmatig en geeft geen volledig beeld van geactualiseerde gegevens. Aanmelding kan door een email te sturen naar: woz@rvo.nl Deze gegevens vindt u ook op offshorewind.rvo.nl</p>
----------	--	---

Aanvraagformulier en bijlagen		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	In welke taal moeten de aanvragen worden gedaan?	Het formulier waarmee de vergunning wordt aangevraagd is alleen beschikbaar in het Nederlands. Het formulier moet door de aanvrager worden ingevuld in het Nederlands of Engels.
2	Is het aanvraagformulier ook in het Engels beschikbaar?	Het aanvraagformulier is alleen in het Nederlands beschikbaar. In Appendix A van de Project & Site Description Hollandse Kust (zuid) Sites III and IV en op onze website is als handreiking een Engelse vertaling van het aanvraagformulier opgenomen. De Engelse vertaling van het aanvraagformulier is geen officieel document voor het doen van een aanvraag.
3	Kan RVO.nl bevestigen dat geen andere informatie moet worden overgelegd behalve het aanvraagformulier met alle daarin genoemde bijlagen?	Een aanvrager moet het aanvraagformulier volledig invullen en alle van toepassing zijnde bijlagen met het aanvraagformulier indienen bij RVO.nl te Zwolle. Er is geen andere informatie vereist.
4	In het aanvraagformulier worden geen IBAN en BIC codes van de aanvrager gevraagd, waarom is dit?	U kunt alleen de vergunning aanvragen, géén subsidie.
5	Is er een maximum aantal pagina's vastgesteld voor bijlage 1, danwel bijlage A1?	Er is geen maximum aantal pagina's vastgesteld. Aangezien het een samenvattende beschrijving is, zou mogelijkerwijs kunnen worden volstaan met een beschrijving van minder dan 30 pagina's.
6	Als ik alleen een aanvraag voor kavel III <u>met</u> schaalvoordelen en een aanvraag voor kavel IV <u>met</u> schaalvoordelen wil indienen, moet ik dan: - een volledig ingevuld aanvraagformulier voor kavel III indienen met bijlagen 1 tot en met 14 (voor zover verplicht) en aanvullend bijlagen A1 tot en met A4, én - een volledig ingevuld aanvraagformulier voor kavel IV indienen met bijlagen 1 tot en met 14 (voor zover verplicht) en aanvullend bijlagen A1 tot en met A4.	Ja, dat klopt. Ook als u alleen een aanvraag <u>met</u> schaalvoordelen wilt indienen, moet u bijlagen 1 tot en met 14 (voor zover verplicht) bij het volledig ingevuld aanvraagformulier voor kavel III en het volledig ingevuld aanvraagformulier voor kavel IV voegen. Daarnaast dient u bij zowel de aanvraag voor kavel III <u>met</u> schaalvoordelen, als de aanvraag voor kavel IV <u>met</u> schaalvoordelen bijlagen A1 tot en met A4 te voegen. Bijlagen A1 tot en met A4 voegt u dus twee keer toe, terwijl de inhoud hetzelfde is. Als de bijlagen A1 tot en met A4 bij één van de (of beide) aanvragen ontbreken, komen beide aanvragen niet in aanmerking voor de vergunning. De aanvragen komen natuurlijk ook niet in aanmerking voor de vergunning als één of meerdere van de andere verplichte bijlagen (bijlagen 1 tot en met 14) ontbreken.



Aanvraagformulier en bijlagen		
7	Klopt het dat, indien een aanvrager onder 8.2 op het aanvraagformulier “ja” invult, deze aanvraag tweemaal in de rangschikking komt; eenmaal met puntentoekenning inclusief schaalvoordelen en eenmaal met puntentoekenning zonder schaalvoordelen?	Ja, dat klopt.
8	Moet het aanvraagformulier en bijbehorende bijlagen origineel zijn, of mag er ook een kopie of scan worden aangeleverd?	Er mag een kopie of scan van het origineel worden aangeleverd. Dit geldt zowel voor het aanvraagformulier als de bijlagen.
9	In 4.2 van het aanvraagformulier wordt gevraagd naar beoogde datum voor de verstrekking van opdrachten aan leveranciers en installateurs. Mag ik hier de verwachte datum dat alle contracten worden ondertekend (financial close) invullen?	Ja, u mag uitgaan van deze datum.
10	Stel ik wil een vergunning ontvangen voor zowel kavel III als kavel IV en gebruik maken van schaalvoordelen, moet bijlage 4 voor wat betreft de instemming van de moeder aanvullend worden toegevoegd?	Nee. Bijlage 4 met de instemming van de moeder hoeft niet aanvullend in hoofdstuk 9 te worden toegevoegd.

Windrapport en windturbines		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Mag de aanvrager zelf een windrapport opstellen en dit vervolgens laten goedkeuren door een onafhankelijke partij?	Nee. Het windrapport moet worden opgesteld door een onafhankelijke organisatie met expertise op het gebied van windenergie-opbrengstberekeringen, dit mag niet door de aanvrager zelf gebeuren.
2	Er zijn windturbines beschikbaar met een booster. Hoe telt een booster mee in het vermogen van de windturbine en het windpark?	Voor de bepaling van het vermogen van een windturbine en het windpark geldt het geïnstalleerd vermogen zoals genoemd in het Kavelbesluit. De booster maakt daarvan geen onderdeel uit. De extra opbrengst door de booster telt wel mee in de berekening van de P50-waarde voor de netto elektriciteitsproductie.
3	Aan welke type certificering moet een windturbine voldoen?	In artikel 6.16d van het Waterbesluit is vastgelegd dat ten minste acht weken voor de aanvang van de bouwperiode een verklaring van een onafhankelijke deskundige wordt verstrekt, waarin wordt verklaard dat het ontwerp van de windturbines en andere installaties die deel uitmaken van het windpark voldoet aan de in artikel 6.16g, eerste lid van het Waterbesluit gestelde eisen. Aanvragers die gebruik maken van een type windturbine dat al is gecertificeerd voor offshore windenergie, hoeven geen aanvullende informatie te overleggen. Aanvragers die gebruik willen maken van een type windturbine dat nog niet is gecertificeerd voor offshore windenergie, moeten wel informatie overleggen waarmee aannemelijk wordt gemaakt dat de aanvrager in staat is om ten minste acht weken voor de aanvang van de bouwperiode de bovengenoemde verklaring van een onafhankelijke deskundige te verstrekken.
4	Wanneer een aanvrager een niet gecertificeerde windturbine kiest, moet hij daarnaast dan ook in bijlage 12 aannemelijk maken dat de funderingen en	Ja. Hij moet dan aannemelijk maken dat hij uiterlijk 8 weken voor aanvang van de bouwperiode een verklaring heeft van een onafhankelijke deskundige waaruit blijkt dat zowel de turbines,



Windrapport en windturbines		
	infield kabels tijdig zullen voldoen aan artikel 6.16d, lid 1, onderdeel c van het Waterbesluit?	de fundamenteën en de infield kabels, tijdig zullen voldoen aan artikel 6.16d, lid 1, onderdeel c van het Waterbesluit.
5	Publiceert RVO.nl een lijst met partijen die door RVO.nl zijn goedgekeurd voor het maken van het windrapport?	Nee. RVO.nl publiceert geen lijst met partijen die zijn goedgekeurd voor het maken van een windrapport. Er moet sprake zijn van een onafhankelijke partij (zie ook vraag 1).
6	Welke vermogenscurve moet gebruikt worden voor de berekening van de P50 in het windrapport?	Het windrapport wordt opgesteld door een onafhankelijke partij met expertise op het gebied van windenergie-opbrengstberekningen. Deze partij zal de vermogenscurve afkomstig van een certificerende instantie gebruiken. Indien deze nog niet beschikbaar is kan de leverancier van de windturbine een vermogenscurve beschikbaar stellen.
7	Bij de bepaling van de P50 voor kavel III of IV moet rekening worden gehouden met het windpark Luchterduinen. Is er een vermogenscurve beschikbaar van deze molens?	Nee. Op de website van RVO.nl staan de gegevens van windpark Luchterduinen vermeld waar u rekening mee moet houden, waaronder ook het turbinetype. De vermogenscurves worden niet beschikbaar gesteld.
8	In de Regeling is bepaald dat bij de berekening van de P50-waarde voor de netto elektriciteitsproductie van het windpark op jaarbasis, rekening moet worden gehouden met de beschikbaarheid, zogeëffekten, elektriciteitsverliezen, en terugregelverliezen. Wat wordt bedoeld met terugregelverliezen?	Terugregelverliezen ontstaan als TenneT de transportcapaciteit van de exporkabels moet terugregelen als de kabels te warm worden. TenneT garandeert een transportcapaciteit van 350 MW voor kavels III en IV. De maximale flexibele transportcapaciteit voor kavels III en IV is 380 MW. Als u van deze ruimte voor overplanting gebruik maakt, dan moet u hiervoor rekening houden met terugregelverliezen. TenneT heeft hiervoor enkele studies gepubliceerd op haar website.
9	De ontwikkelaar van een innovatieve, nog niet gecertificeerde windturbine gaat in eerste instantie uit van een conservatieve power curve. Echter het is zeer waarschijnlijk volgens die fabrikant dat die power curve verderop in het ontwikkelproces beter (steiler) zal zijn. Welke power curve mag gebruikt worden voor de P50?	Er mag worden gerekend met de powercurve van de ontwikkelaar van de turbine die het meest waarschijnlijk is. Het gaat immers om de bepaling van de netto P50 waarde, dat wil zeggen dat de kans 50% is dat deze productie kan worden behaald. Indien een powercurve te conservatief is ingeschat door de ontwikkelaar van de turbine, mag de opsteller van het windrapport voor de berekening van de netto P50 waarde gebruik maken van de meest waarschijnlijke powercurve.
10	Moet in het windrapport ook rekening gehouden worden met verplichte stilstand voor vogels en vleermuizen?	De verminderde productie door verplichte stilstand voor vogels en vleermuizen is dusdanig laag, dat u hier in het windrapport geen rekening mee hoeft te houden.
11	Moet in het windrapport ook rekening gehouden worden met het mogelijke onderhoud van 5 dagen per jaar van TenneT aan de exporkabel?	In het windrapport hoeft u geen rekening te houden met 5 dagen onderhoud per jaar van TenneT aan de exporkabel.
12	Moet het windrapport worden aangepast met de verliezen voor hoge windsnelheid hysteresis, sub-optimale productie in het eerste jaar en turbine degradatie?	Nee. Deze verliezen mogen buiten beschouwing worden gelaten.
13	Moet bij de windenergie-opbrengstberekening rekening worden gehouden met het zgn. 'wind farm blockage' effect?	Nee, er hoeft geen rekening gehouden te worden met het zgn. 'wind farm blockage' effect.



Termijnen		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Wat wordt bedoeld met de start van de bouw in 'de verplichting dat de bouw van een windpark gestart wordt binnen vier jaar na de datum waarop de vergunning onherroepelijk is geworden'?	Met het starten van de bouw, wordt de start van de bouw op zee bedoeld. Bijvoorbeeld door het plaatsen van de eerste fundering.
2	Wanneer mag het windpark worden verwijderd?	In de kavelbesluiten voor kavels III en IV is bepaald dat met de verwijdering kan worden begonnen in jaar 25 na afgifte vergunning en moet zijn voltooid in jaar 30.
3	In artikel 14, lid 1, sub d van de Wet windenergie op zee staat dat een vergunning slechts kan worden verleend indien op grond van de aanvraag voldoende aannemelijk is dat de bouw en exploitatie van het windpark gestart kan worden binnen vier jaar na de datum waarop de vergunning onherroepelijk is geworden. Heeft deze termijn van vier jaar betrekking op bouw én exploitatie, of dat de bouw van het windpark binnen vier jaar kan starten?	In de aanvraag moet voldoende aannemelijk worden gemaakt dat bouw én exploitatie gestart kan worden binnen vier jaar na de datum dat de vergunning onherroepelijk is geworden. Met start exploitatie wordt de eerste levering van elektriciteit van het windpark aan het elektriciteitsnet bedoeld. Nadat de winnaar(s) de vergunning(en) heeft(hebben) ontvangen kan het uiteraard gebeuren dat de planning om verschillende redenen kan uitlopen.
4	In de kavelbesluiten van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid), kavels III en IV is het volgende opgenomen: "Er wordt uitgegaan van een termijn van maximaal 5 jaar voor de realisatie van het windpark vanaf het moment van onherroepelijk worden van de vergunning". Wordt hier de eerste stroom bedoeld, of moet het gehele windpark gerealiseerd zijn?	Binnen 5 jaar moet het hele windpark conform de aanvraag zijn gerealiseerd.

Exploitiemodel		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Wat is de minimale waarde waaraan het projectrendement moet voldoen?	Er is op voorhand geen minimaal projectrendement voorgeschreven. Uiteindelijk zal de financiële haalbaarheid integraal worden getoetst.
2	Het is verplicht om het exploitatiemodel dat RVO.nl ter beschikking heeft gesteld in te vullen. Mag ook een eigen model worden gebruikt? En als er verschillende rendementen uit komen, welke moet ik dan gebruiken in het aanvraagformulier?	Het door RVO.nl beschikbaar gestelde rekenmodel is verplicht en leidend. Een aanvrager mag naast dit rekenmodel ook een exploitatieberekening volgens een eigen model indienen. Daarin moeten dan wel dezelfde invoergegevens zijn gebruikt als in het door RVO.nl beschikbaar gestelde rekenmodelmodel en moeten de berekeningen in het eigen model worden toegelicht. Als de modellen verschillen zullen de rendementen ook kunnen verschillen. RVO.nl let vooral op de aannemelijkheid van de invoergegevens en begrijpt dat een ander model andere rendementen als uitkomst kan hebben.
3	Moet de rente tijdens de bouw ook worden meegenomen in het overzicht van de investeringskosten?	Het exploitatiemodel rekent automatisch met rente tijdens de bouw, deze kosten moeten daarom niet bij de investeringskosten worden opgenomen. Anders zouden deze kosten twee keer worden meegerekend. Kosten van het afsluiten van leningen moeten wel bij de investeringskosten worden opgenomen.
4	In het exploitatiemodel wordt ook de kostenpost "Netwerk (vastrecht en variabel)" genoemd. Mag ik hier € 0 invullen?	Ja, voor windenergie op zee worden er geen kosten voor het netwerk in rekening gebracht.



Exploitatiemodel		
5	Moet er in het exploitatiemodel ook een reservering worden gemaakt voor de verwijdering van het windpark of zijn de kosten voor bankgarantie hiervoor voldoende?	Ook de kosten voor de verwijdering van het windpark moeten worden meegenomen in het exploitatiemodel.
6 Nieuw	Het exploitatiemodel zoals het is gepubliceerd, is opgesteld in de Nederlandse taal. Is het toegestaan dat een indienende partij het exploitatiemodel zelf in het Engels vertaalt (als de rest van de bieding ook in de Engelse taal is opgesteld)? Of wordt er nog een Engelse versie door RVO beschikbaar gesteld?	Er wordt geen Engelse versie van het exploitatiemodel beschikbaar gesteld. U moet bij het indienen van de aanvraag gebruik maken van het exploitatiemodel op mijnrvo.nl. Het staat een aanvrager vrij om de tekstuele velden van het exploitatiemodel in het Engels in te vullen.
7 Nieuw	Kan ik een eigen aflossingsmethode kiezen in het exploitatiemodel van RVO.nl?	Nee, het model biedt die mogelijkheid niet.
8 Nieuw	Als mijn elektriciteit wordt verkocht door middel van PPA's (Power Purchase Agreements), moet ik deze waardes dan ook in het exploitatiemodel verwerken?	Indien u gebruik maakt van PPA's, dient u deze inkomsten ook in het exploitatiemodel op te nemen. Mocht u een deel van de opbrengsten verkopen middels PPA's en gedeeltelijk via bijvoorbeeld de APX, dan moet u dit middels een gewogen gemiddelde opnemen in het exploitatiemodel.

Kavelbesluit		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Stel dat de infield-kabels die de windturbines verbinden met het platform Beta van TenneT niet exact recht liggen, hoeveel coördinaten moeten dan worden gebruikt om de juiste route aan te geven?	Als een kabel geen rechte lijn maakt, dan is het niet noodzakelijk om een uitvoerige reeks met coördinaten aan te leveren. Het moet duidelijk zijn dat de infield-kabels binnen de kavelgrenzen blijven. De coördinaten en het aantal coördinaten moet u dus zodanig kiezen dat de rechte lijnen tussen de coördinaten volledig binnen de kavel liggen.
2	In het Kavelbesluit voor kavel III is het volgende opgenomen; <i>"Kavel III wordt aangewezen als locatie voor een windpark met een totaal geïnstalleerd vermogen van minimaal 342 MW tot maximaal 380 MW. De coördinaten van de begrenzing van kavel III zijn weergegeven in voorschrift 2, eerste lid bij dit besluit."</i> Wordt onder 'maximaal' verstaan 'tot en met'? Voldoet een opgesteld vermogen van 380 MW voor kavel III aan het Kavelbesluit?	Ja. Een geïnstalleerd vermogen van 380 MW voor kavel III voldoet nog aan het Kavelbesluit voor kavel III.
3	Moeten in het aanvraagformulier uitsluitend coördinaten in UTM worden weergegeven?	De coördinaten moeten uitsluitend in UTM worden weergegeven.
4	Wat wordt precies bedoeld met maximum geïnstalleerd vermogen van 380 MW per kavel?	Het vermogen zonder booster dat op een kavel mag worden geïnstalleerd is maximaal 380 MW. U kunt uw turbines additioneel uitrusten met een booster, echter u mag op geen enkel moment meer dan 380 MW leveren op het platform van TenneT.
5	De kavelbesluiten van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) kavels III en IV zijn nog niet onherroepelijk. Stel dat de Raad van State na het sluiten van de tender een uitspraak doet die leidt tot een aanpassing van de kavelbesluiten, kan ik als winnaar van de tender de	Bij een aanpassing van de kavelbesluiten na de tendersluiting, waardoor sprake zal zijn van wezenlijke aanpassing voor de uitvoering van het project, mag u de vergunning teruggeven zonder dat daarbij een last onder dwangsom wordt opgelegd.



Kavelbesluit	
	vergunning teruggeven zonder een last onder dwangsom opgelegd te krijgen?
6	Is een uitbreiding op de MER noodzakelijk indien een turbine wordt gebruikt groter dan 10 MW?
7	Indien er windturbines met een vermogen groter dan 10 MW worden geplaatst, welke geluidsnorm voor het heien is dan van toepassing?
8	TenneT zal de exportkabel zeer dicht langs de twee hoekpunten van kavels III en IV leggen. Moet de ontwikkelaar in zijn ontwerp hier rekening mee houden?
9 Nieuw	Moeten wij een Jack-up bufferzone toevoegen als er magnetische afwijkingen gevonden worden die niet in het magnetometeronderzoek zijn geïdentificeerd?



Kavelbesluit		
10 Nieuw	Hebben de eigenaren of beheerders van bestaande kabels en pijpleidingen in de kavel het recht om ons voorgestelde kabelplan af te wijzen of te wijzingen?	Nee, het recht op afwijzen of wijzigen van de parkbekabeling hebben ze niet. Wel is het aan te raden de betrokken partijen te informeren. In het Kavelbesluit worden geen eisen gesteld aan het ontwerp van de interne parkbekabeling. De enige voorwaarde is dat de kabels binnen de kavelbegrenzing en in de aansluitverbinding van het TenneT-platform gelegd moeten worden. Wij wijzen u erop dat er in het Nederlandse deel van de Noordzee geen verplichting bestaat om nabijheids- en kruisingsovereenkomsten aan te gaan als er bestaande kabels of pijpleidingen gekruist moeten worden.
11 Nieuw	Zijn er bestaande voorwaarden van toepassing op kruisingsovereenkomsten met bestaande kabel-/pijpleijnexploitanten of zijn de betrokken partijen verplicht hierover te onderhandelen? Maakt het daarbij nog verschil of de betreffende kabels/pijpleidingen liggen in de territoriale wateren of in de exclusieve economische zone van de Noordzee?	Er zijn geen voorwaarden beschikbaar voor nabijheids- en kruisingsovereenkomsten. Nabijheids- en kruisingsovereenkomsten vallen onder het private recht en wij wijzen u erop dat er in het Nederlandse deel van de Noordzee, zowel binnen als buiten de 12-mijlszone, geen verplichting bestaat om kruisings- en nabijheidsovereenkomsten aan te gaan.
12 Nieuw	Hebben de autoriteiten voor de parkbekabeling een verplichte geuldiepte of mate van de ingraafafdekking vastgesteld?	In het Kavelbesluit zijn geen specifieke vereisten voor geul- en ingraafdieptes voor de (park) bekabeling opgenomen. De vergunninghouder is vrij om zelf de geuldiepte of de mate van afdekking te kiezen.

Financieel		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Het voldoen aan de eis dat de aanvrager een vermogen heeft van minimaal 20% van de investeringskosten voor het windpark, danwel de windparken samen, mag aangetoond worden met de jaarrekening van de moederonderneming. Mag dit ook de jaarrekening zijn van de moeder van de moeder, de zgn. grootmoeder?	Ja. Een aanvrager mag ook de jaarrekening van de moeder van de moeder van de aanvrager gebruiken om aan te tonen dat de omvang van het eigen vermogen gelijk aan of groter is dan 20% van de investeringskosten voor het windpark, danwel de windparken samen.
2	In een concern met meerdere juridische entiteiten wordt vaak één geconsolideerde jaarrekening gemaakt op concern niveau. Kan deze geconsolideerde jaarrekening worden gebruikt, om te voldoen aan de eis dat aanvrager een vermogen heeft van minimaal 20% van de totale investeringskosten?	Ja. Er kan een geconsolideerde jaarrekening voor meerdere juridische entiteiten samen gebruikt worden om aan te tonen dat is voldaan aan de eigen vermogens-eis van minimaal 20% van de totale investeringskosten.
3	Als in de aanvraag is uitgegaan van 20% eigen vermogen in het financieringsplan, mag hier later van worden afgeweken?	In het financieringsplan geeft u aan hoe u <u>voornemens</u> bent om het windpark te financieren.
4	Indien de aanvrager gebruik maakt van een zgn. SPV (Special Purpose Vehicle); mag iedere moederonderneming van iedere deelnemer in deze SPV meetellen in de eis dat aanvrager een vermogen heeft van minimaal 20% van de totale investeringskosten?	Bij gebruik van een zgn. SPV mag de moederonderneming van iedere deelnemer in deze SPV meetellen in de eis dat aanvrager een vermogen heeft van minimaal 20% van de totale investeringskosten.



Financieel		
5	Zijn er eisen voor de jaarrekening waarmee wordt aangetoond over voldoende eigen vermogen te beschikken?	Er zijn eisen gesteld aan de jaarrekening. U dient de meest recent vastgestelde jaarrekening mee te sturen, deze mag niet ouder dan drie jaar zijn. In de toelichting op bijlage 4 van het aanvraagformulier staan de eisen nader omschreven.
6	Mogen meerdere entiteiten binnen een concern hun eigen vermogen als moeder inzetten voor een aanvraag van een dochter?	Binnen een concern met meerdere entiteiten kunnen meerdere entiteiten hun eigen vermogen als moeder inzetten voor een dochterbedrijf, op voorwaarde dat het eigen vermogen van een entiteit ook kan worden aangetoond met een jaarrekening voor deze entiteit.
7	Mag er een kopie van de ondertekende instemmingsverklaring t.a.v. het eigen vermogen van de moeder aangeleverd worden, of moet er een origineel ondertekend exemplaar worden aangeleverd?	Er mag een kopie van de ondertekende instemmingsverklaring worden aangeleverd. Bij twijfel kan RVO.nl het origineel opvragen.
8	Stel dat ik een andere elektriciteitsprijs in het exploitatiemodel wil gebruiken dan voorgeschreven door RVO.nl, mag dit?	U kunt ook andere elektriciteitsprijzen gebruiken, wel dient u aan te geven waar deze prijzen op gebaseerd zijn.

Proces en Procedures		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Indien de winnaar van de tender na een wijziging van het Kavelbesluit als gevolg van een appelprocedure verzoekt om intrekking van de vergunning, kan de volgende partij in de rangschikking dan in aanmerking komen voor de vergunning of wordt in dat geval een nieuwe tenderprocedure voor de betreffende kavel gestart?	Als de winnaar van de tender zich terugtrekt na een wijziging van het kavelbesluit, dan komt niet automatisch de volgende aanvrager in de rangschikking voor de vergunning in aanmerking. De minister van Economische Zaken beslist in dat geval of hier een nieuwe tender voor wordt uitgeschreven.
2	Hoe komt de beoordeling van de aanvragen en de rangschikking bij RVO.nl tot stand?	Alle aanvragen die volledig zijn worden beoordeeld en alleen die aanvragen die aan alle voorwaarden voldoen worden gerangschikt.
3	Worden de aanvragen alleen beoordeeld door medewerkers van RVO.nl of worden ook experts ingehuurd met specifieke kennis over wind op zee-projecten?	De aanvragen worden beoordeeld door medewerkers van RVO.nl en door specialisten met specifieke kennis over wind op zee-projecten.
4	Wat is de procedure omtrent aanvullingen en toevoegingen van de vergunningaanvraag en op welke wijze zal RVO.nl om aanvullingen of aanpassingen vragen?	Na sluiting van de Regeling kan een aanvraag niet meer worden aangevuld of aangepast met informatie die van invloed is op de beoordeling van de aanvraag.
5	Indien RVO.nl iets uit de aanvraag niet begrijpt, gaat RVO.nl dan wel extra vragen stellen?	Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager om het aanvraagformulier zo duidelijk en volledig mogelijk in te vullen en er voor te zorgen dat de informatie in de bijlagen duidelijk en begrijpelijk is. RVO.nl kan verhelderende vragen stellen, indien het onduidelijk is hoe iets moet worden geïnterpreteerd, maar RVO.nl zal geen aanvullende informatie opvragen noch accepteren indien iets onvoldoende is onderbouwd. Indien een aanvrager een dermate slechte aanvraag heeft ingediend, dat de aanvraag niet wordt gerangschikt, kan de aanvrager pas hier



		tegen ageren, nadat het besluit tot afwijzing van de aanvraag is genomen.
6	Wordt er meer informatie verstrekt over de experts die de aanvragen (mede) zullen beoordelen?	Er wordt op voorhand geen informatie gegeven over de experts.
7	Kan de vergunninghouder een verzoek tot wijziging van het project indienen?	De vergunninghouder is verplicht het project te realiseren conform de aanvraag. Echter, de vergunninghouder kan een verzoek tot wijziging van de vergunning indienen. Dit verzoek zal worden toegewezen indien de rangschikkingscore niet verslechtert en de aanvraag hier niet op zou zijn afgewezen. Uitzondering hierop betreft de termijn voor het instemmen met de voorwaarden van de netbeheerder van het net op zee voor de aansluiting en het transport van elektriciteit overeenkomstig de Elektriciteitswet 1998. De individuele score voor dit rangschikkingscriterium kan niet worden gewijzigd. Dit zal formeel worden vastgelegd in een beleidsregel.
8	Welke voorschriften worden opgenomen in de vergunning?	<p>In de (concept)vergunning worden de volgende voorschriften opgenomen:</p> <p>Voorschrift 1 <i>De vergunning geldt met ingang van het moment van afgifte voor de duur van 30 jaar (artikel 15, lid 1, onderdeel a van de Wet en voorschrift 3 van het Kavelbesluit).</i></p> <p>Voorschrift 2 <i>De vergunning geldt voor kavel III/IV van het windenergiegebied Hollandse Kust (zuid) (artikel 15, lid 1, onderdeel b van de Wet en voorschrift 2 van het Kavelbesluit).</i></p> <p>Voorschrift 3 <i>De hieronder genoemde activiteiten dienen binnen de aangegeven tijdvakken te worden verricht, nadat de vergunning onherroepelijk is geworden (artikel 15, lid 1, onderdeel c van de Wet):</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Realisatie: voor de realisatie van het windpark wordt uitgegaan van een termijn van maximaal 5 jaar vanaf het moment van onherroepelijk worden van de vergunning (paragraaf 4.4.1 in de toelichting in deel II van het Kavelbesluit);</i>• <i>Exploitatie: de exploitatietermijn kan starten vanaf jaar 3 en kan duren tot en met jaar 29 (paragraaf 4.4.1 in de toelichting in deel II van het Kavelbesluit);</i>• <i>Verwijdering: de verwijderingstermijn kan starten vanaf jaar 25 en kan duren tot en met jaar 30 (paragraaf 4.4.1 in de toelichting in deel II van het Kavelbesluit). De verwijdering start uiterlijk binnen twee jaar nadat de exploitatie is gestaakt en is uiterlijk binnen de looptijd van de vergunning afgerond (voorschrift 6 van het kavelbesluit).</i> <p>Voorschrift 4 <i>De vergunninghouder is verplicht het project uit te voeren conform de gegevens zoals ingediend bij de aanvraag. Bij overtreding van deze verplichting bestaat de bevoegdheid om een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom op te leggen (artikel 27 van de Wet), dan wel om de vergunning in te trekken (artikel 17, tweede lid, aanhef en onder b van de Wet).</i></p> <p>Aangepast <i>Een aanvraag om wijziging van de vergunning dient conform de Beleidsregel voorafgaand aan de wijziging ingediend te worden bij de</i></p>



Rijksdienst voor Ondernemend Nederland via woz@rvo.nl (artikel 17, lid 4, van de Wet en artikel 4:81, lid 1, van de Algemene wet bestuursrecht.).

Voorschrift 5

De vergunninghouder rapporteert jaarlijks aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland over de voortgang van de realisatie van de productie-installatie tot het moment van ingebruikname van de productie-installatie. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland stuurt hiervoor een herinnering naar de vergunninghouder.

Voorschrift 6

De vergunning mag enkel met schriftelijke toestemming van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland aan een ander worden overgedragen.

Voorschrift 7

De vergunninghouder doet onverwijld mededeling aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van indiening bij de rechtbank van een verzoek tot verlening van surseance van betaling of tot faillietverklaring.

Voorschrift 8

De vergunninghouder stelt zich garant door middel van een bankgarantie aan de Staat ten bate van de verwijdering van het windpark. Deze bankgarantie wordt afgegeven op het moment dat de eerste fundatie van het windpark wordt geplaatst.

Voorschrift 9

De vergunninghouder is verplicht binnen 1 maand na het moment van afgifte van de vergunning de 'Overeenkomst voorafgaand aan vestigen van opstalrecht en aangaan huurovereenkomst ter exploitatie van kavel III/IV van windenergiegebied Hollandse Kust (zuid)' te sluiten.

<p>9</p> <p>Wat is de hoogte van een dwangsom die de overheid zal opleggen indien de verplichtingen niet worden nagekomen?</p>	<p>De verkrijger van de vergunning tot bouw en exploitatie van een windpark is verplicht het project uit te voeren conform de gegevens in het door hem bij de vergunningaanvraag ingediende plan (zie voorschrift 4 in de vergunning). Daartoe behoren niet alleen de technische specificaties, maar bijvoorbeeld ook de opleveringstermijnen voor verschillende onderdelen van de productie-installatie.</p> <p>Bij niet-nakoming van deze verplichtingen is de Minister bevoegd om een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom op te leggen, en eventueel de vergunning in te trekken.</p> <p>Op dit punt wijkt de Regeling vergunningverlening windenergie op zee kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) af van de gevolgde aanpak bij de windparken bij windenergiegebied Borssele. Hier werd nakoming van de afspraken afgedwongen door een systeem van boetes en daaraan gekoppelde bankgaranties. In geval van toepassing van een last onder dwangsom zal de Minister een bedrag vaststellen voor de dwangsom dat proportioneel is in verhouding tot het door het niet nakomen van de verplichtingen veroorzaakte nadeel voor het Rijk. De afweging en besluitvorming over de hoogte van de dwangsom vindt dus pas plaats indien de situatie van niet-nakoming actueel wordt. Verwacht wordt dat – afhankelijk van de aard en oorzaak van de niet-nakoming – de hoogte van de dwangsommen zich zal verhouden met de boetebedragen die gelden bij de windparken in windenergiegebied Borssele.</p>
--	--



10	Klopt het dat alle aanvragen voor kavel III, respectievelijk kavel IV in een 'eigen' rangschikking komen?	Ja, de kavels hebben een eigen rangschikking.
11	De voorgenomen wijziging van de Wet windenergie op zee voorziet in de mogelijkheid de geldigheidsduur van een vergunning van 30 jaar met een maximum van 10 jaar te verlengen tot 40 jaar. Als deze wijziging van kracht wordt, geldt deze dan ook voor bestaande vergunningen afgegeven voor de kavels in de windenergiegebieden Borssele en Hollandse Kust (zuid)?	Als de voorgenomen wetswijziging van kracht wordt is deze ook van toepassing op bestaande vergunningen afgegeven onder de Wet windenergie op zee. Een vergunninghouder kan om een verlenging van de vergunning met maximaal 10 jaar verzoeken bij het bevoegde gezag. Als het bevoegde gezag daarmee akkoord is zal het betreffende kavelbesluit aangepast worden. Deze aanpassing is een formeel besluit en staat open voor het indienen van zienswijzen en een beroepsprocedure. Als de aanpassing van het kavelbesluit definitief is kan het bevoegde gezag de vergunning aanpassen. Ook dat besluit staat open voor het indienen van zienswijzen en een beroepsprocedure.
12	Klopt het dat de vergunning pas onherroepelijk is als de (eventuele) bezwaren en beroepen tegen de vergunningverlening zijn afgehandeld (en er ook geen bezwaar en beroep meer mogelijk is) én het Kavelbesluit eveneens onherroepelijk is geworden?	Ja, dat klopt.
13 Nieuw	Als ik alleen een aanvraag voor kavel III met schaalvoordelen en een aanvraag voor kavel IV met schaalvoordelen heb ingediend, klopt het dat bijlagen 1, 3, 9 en 10 niet inhoudelijk beoordeeld worden en bijlagen 9 en 10 niet naar de expertcommissie worden doorgestuurd?	Ja, dat klopt.
14 Nieuw	Als ik alleen een aanvraag voor kavel III met schaalvoordelen en een aanvraag voor kavel IV met schaalvoordelen heb ingediend, klopt het dat bijlagen 9 en 10 niet identiek kunnen zijn en specifiek de risico's en mitigatiemaatregelen van de individuele kavel moet bevatten (en dus niet van de beide kavels samen)?	Ja, dat klopt.
15 Nieuw	Klopt het dat een aanvraag niet volledig is als bijlagen 9 en 10 alleen de risico's en de mitigatiemaatregelen bevat voor kavels III en IV tezamen (waarbij dus rekening is gehouden met schaalvoordelen)?	Ja, dat klopt.
16 Nieuw	Als ik alleen een aanvraag voor kavel III met schaalvoordelen en een aanvraag voor kavel IV met schaalvoordelen heb ingediend, klopt het dat bijlagen 1 en 3 alleen betrekking moeten hebben op de enkele kavels (en dus niet op beide kavels samen)?	Ja, dat klopt.
17 Nieuw	Klopt het dat een aanvraag niet volledig is als bijlagen 1 en 3 betrekking hebben op kavels III en IV samen, in plaats van betrekking hebben op een losse kavel?	Ja, dat klopt.
18 Nieuw	Moeten alle wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan worden gemeld bij RVO.nl?	Ja. U bent verplicht het project uit te voeren conform de gegevens zoals ingediend bij de aanvraag. Alle wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan moeten dan ook worden gemeld. Vervolgens beoordeelt RVO.nl of wordt voldaan aan de voorwaarden zoals opgenomen in de nog te publiceren Beleidsregel wijziging van vergunningen windenergie op zee voor de kavels III en IV Hollandse Kust (zuid) en de vergunning gewijzigd kan worden.



19 Nieuw	In voorschrift 4 van de vergunning zoals opgenomen in de Q&A onder Proces en Procedures, vraag 8, is opgenomen dat de vergunninghouder verplicht is 'het project uit te voeren conform de gegevens zoals ingediend bij de aanvraag'. Verwijst dit naar het tijdschema voor bouw en exploitatie zoals opgenomen in het aanvraagformulier of verwijst het naar alle aspecten van het project zoals ingediend bij de aanvraag?	Het verwijst naar alle aspecten van de aanvraag.
-----------------	---	--

Rangschikkingscriteria		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Wordt er meer achtergrondinformatie gegeven over de rangschikkingscriteria e en f, zodat de aanvragers beter kunnen inschatten hoe de maximale score kan worden behaald?	Er wordt niet méér informatie verstrekt over de beoordeling van rangschikkingscriteria e en f dan dat in de tabel, welke in de bijlage van de Regeling is opgenomen, staat vermeld.
2	Een aantal aanvragers is aanbestedingsplichtig, hoe moeten zij de lijst met leveranciers en installateurs invullen zoals bedoeld bij rangschikkingscriterium 1?	Aanvragers die aanbestedingsplichtig zijn hebben twee mogelijkheden om de lijst in te vullen. De aanvrager kan een voorkeursleverancier noemen en vervolgens de ervaring van deze partij toelichten. Deze voorkeursleverancier kan in een later stadium worden gewijzigd, mits aan de voorwaarden wordt voldaan zoals wordt vastgelegd in de Beleidsregel wijziging van vergunningen windenergie op zee voor kavels III en IV Hollandse Kust (zuid). De andere mogelijkheid is dat de aanvrager meerdere leveranciers opvoert, waarbij voor iedere leverancier de ervaring wordt toegelicht. De leverancier en installateur die het minst aantal punten krijgt wordt meegenomen in de rangschikkingsscore voor dit onderdeel.
3	Indien gevraagd wordt naar de ervaring van de producent van de funderingen, gaat het dan om de productie van funderingen op zee in zijn algemeenheid of gaat het specifiek om de ervaring in de productie van het specifieke type fundering dat voor kavels III en IV wordt aangevraagd?	Het gaat om de algemene ervaring voor de bouw van funderingen op zee, niet om het specifieke type fundering.
4	Bij het criterium 'de capaciteit van het windpark' wordt gekeken naar het gezamenlijk geïnstalleerd vermogen van het windpark in MW. Valt een 'booster' ook onder dit geïnstalleerd vermogen?	Nee, de booster is geen onderdeel van het geïnstalleerd vermogen.
5	Hoe kan de kennis en ervaring van de betrokken partijen (als bedoeld in artikel 3, lid 9 van de Regeling) als beste worden omschreven?	U kunt de kennis en ervaring van de betrokken partijen omschrijven door aan te geven welke bijdrage de betrokken partij heeft gehad bij de bouw en exploitatie van windparken op zee, waarbij ingegaan wordt op de punten zoals opgenomen in artikel 3, lid 9, sub a t/m h van de Regeling.
6	Als in het overzicht van de inventarisatie en analyse van de risico's (artikel 23, lid 2, sub e van de Wet windenergie op zee) en de maatregelen ter borging van kostenefficiëntie (artikel 23, lid 2, sub f van de Wet windenergie op zee) externe verwijzingen (bijv. naar een website of andere delen van de aanvraag) worden	De bijlagen moeten zelfstandig leesbaar zijn. Verwijzingen naar andere documenten, websites e.d. worden niet meegenomen in de beoordeling. In de bijlagen inventarisatie en analyse van de risico's en de maatregelen ter borging van kostenefficiëntie mag wel onderling worden verwezen.



	opgenomen, worden deze dan bekeken en beoordeeld?	
7	Moet ik bij de inventarisatie en analyse van de risico's (artikel 23, lid 2, sub e van de Wet windenergie op zee) en bij de beschrijving van de maatregelen ter borging van kostenefficiëntie (artikel 23, lid 2, sub f van de Wet windenergie op zee) ook informatie geven over mijn aannames voor de verwachte elektriciteitsprijs, CAPEX en OPEX?	De expertcommissie krijgt alleen uw risicoanalyse (bijlage 9, en evt A3) en uw risicomitigatie (bijlage 10, en evt. A4) te zien. Indien u van mening bent dat informatie over bijvoorbeeld de verwachte elektriciteitsprijs, CAPEX en OPEX van belang is voor de expertcommissie, dan moet u dit opnemen in bijlages 9, 10 en evt. A3 en A4.
8 Nieuw	Kunt u bevestigen dat de beoordelingssystematiek voor criterium e en f vóór 1 maart 2019 is vastgesteld? Zo niet, kunt u aangeven wat de juridische basis is om dit niet vóór 1 maart 2019 te publiceren?	De rangschikkingscriteria en de onderlinge weging daarvan zijn vastgesteld in de Wet windenergie op zee en de Regeling vergunningverlening windenergie op zee kavels III en IV Hollandse Kust (zuid). De expertcommissie zal na sluiting van de tender en voordat zij gegevens over de ingediende aanvragen heeft ontvangen haar werkwijze vaststellen. Dit in het kader van een objectieve en onafhankelijke besluitvormingsprocedure.

Overig		
Nr.	Vraag	Antwoord
1	Kwalificeert de vergunning als een 'concessieovereenkomst voor werken', zodat zowel voor de minister van Economische Zaken en Klimaat als de winnaar van de tender de aanbestedingsverplichtingen voortvloeiend uit de Aanbestedingswet 2012 gelden?	Nee. De Regeling valt niet onder de Aanbestedingswet 2012.
2	Moet(en) de winnaar(s) van de tender betalen voor de locatieonderzoeken voor betreffende kavel(s)?	Nee. De kosten voor de uitgevoerde locatieonderzoeken hoeft/hoeven de winnaar(s) van de tender niet te vergoeden.
3	Welke opleverdatum moet worden gekozen voor platform Beta van TenneT?	In het Toetsingskader is een opleverdatum vastgelegd voor platform Beta van 31 maart 2022. In uw planning dient de datum voor eerste stroomlevering te liggen ná deze datum. Er is echter ook het voorschrift uit de Wet Windenergie op zee dat start bouw én exploitatie van het windpark moet liggen binnen 4 jaar nadat de vergunning onherroepelijk is. In uw planning dient u daarom een datum te kiezen tussen deze twee tijdstippen.
4	Hoe wordt voorkomen dat Ørsted, Blauwwind en Nuon meer informatie heeft m.b.t. aansluiting op het grid t.o.v. de overige deelnemers aan de tender?	TenneT zal nieuwe informatie m.b.t. aansluiting op het grid voor iedereen beschikbaar stellen op hun website.
5	Klopt het dat in de nieuwe Wet windenergie op zee een bepaling wordt opgenomen die mogelijk maakt dat de vergunning met 10 jaar kan worden verlengd?	In het wetsvoorstel 'Wijziging van de Wet windenergie op zee', zoals deze naar de Tweede Kamer is verstuurd, wordt inderdaad voorzien in de mogelijkheid de vergunning, onder voorwaarden, met 10 jaar te verlengen. Het betreft echter nog een voorstel van een wetswijziging. De voortgang hiervan is te vinden onder: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/35092
6 Aangepast	Ik heb niet meegedaan aan de tender voor HKZ I en II. Welke informatie is hierover beschikbaar?	De expertcommissie heeft voor de beoordeling van de aanvragen voor HKZ I en II een beoordelingssystematiek vastgesteld. Deze systematiek is op de website van HKZ I en II geplaatst en kunt u inzien. De expertcommissie zal voor de



Overig

7
Nieuw

Kan RVO.nl een update geven van de kosten die TenneT zal doorberekenen aan de vergunninghouder?

tender HKZ III en IV een nieuwe beoordelingssystematiek vaststellen.
Let wel, deze nog vast te stellen beoordelingssystematiek voor tender HKZ III en IV kan afwijken van de beoordelingssystematiek voor de tender HKZ I en II.
Daarnaast kunt u via [deze link](#) en [deze link](#) stukken bekijken die eerder openbaar zijn gemaakt naar aanleiding van verzoeken in het kader de Wet openbaarheid van bestuur.

In de Elektriciteitswet is opgenomen dat er geen nettarieven van toepassing zijn voor de vergunninghouder voor het net op zee. Er is dus geen feed-in nettatarief en ook geen afzettransporttarief van toepassing. Daarom moet alleen de commodity-prijs voor elektriciteit (inclusief belastingen en heffingen voor zover van toepassing) nog worden betaald voor die momenten dat elektriciteit wordt afgenomen door de vergunninghouder.

Indien de vergunninghouder dit wenst, en zolang de aansluiting met het windpark niet beschikbaar is voor elektriciteitsvoorziening door een elektriciteitsleverancier, dan zal TenneT zorgdragen voor de benodigde elektriciteit en de daadwerkelijke opwekkingskosten doorberekenen aan de vergunninghouder. De hoeveelheid gebruikte energie zal worden gemeten of worden geschat in overleg met de vergunninghouder. Zodra de aansluiting beschikbaar is voor elektriciteitslevering (met name wanneer een betrouwbare stroommeter is geïnstalleerd), zal de vergunninghouder een overeenkomst moeten sluiten met een elektriciteitsbedrijf. Voor de realisatie en het onderhoud van de aansluiting zijn geen tarieven van toepassing. De vergunninghouder hoeft hier dus niets voor te betalen.

Bijlage 6 van de [Aansluit- en transportovereenkomst](#), paragraaf 3.1 ("Toegang tot het platform"), beschrijft in welke situaties begeleiding van een vertegenwoordiger van TenneT vereist is. TenneT zal de vergunninghouder ook kosten in rekening brengen voor andere activiteiten die worden uitgevoerd op verzoek van de vergunninghouder en die de aanwezigheid van TenneT vereisen.

Ter indicatie kunnen de eerder genoemde (2016) cijfers worden gebruikt: € 1.800,- p.p. per dag (maximaal 12 uur). Voor een 12 persoons-CTV, geregeld door TenneT: € 3.000 - € 5.000 per dag. Alle tarieven en kosten die door TenneT in rekening worden gebracht, zijn onderhevig aan toezicht door toezichthouders.

TenneT en de vergunninghouder zullen de kosten ten aanzien van compliance bespreken en overeenkomen binnen de Projectwerkgroep ("PWG") als bedoeld in artikel 6 van de [Realisatieovereenkomst](#) voordat TenneT deze kosten maakt. Ter indicatie kunnen de eerder genoemde (2016) cijfers worden gebruikt: ongeveer € 60.000 per kavel.